

Búcsú H. Bottyánfy Évától*

Horváth Károlyné Bottyánfy Évától az ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szocio-lingvisztikai, Dialektológiai Tanszékének, a Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének, valamint a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak a nevében búcsúzó.

Kedves Éva! Kedves Éva néni! Az őt szerető kollégák, tanítványok leginkább így szólították. Kedvesség, anyai és kollegiális szeretet sugárzott belőle az utolsó pillanatig. Ahogy szellemi frissességét is mindvégig megőrizte. A sok testi fájdalom mellett a tudomány és a világ iránti érdeklődése is haláláig megmaradt.

88 évet élt, sok és sokféle nehézség közepette. 1921-es születése után végigélte a Délvidék keserves éveit, az oda-visszacsatolásokat, a szerb partizánokkal való szembenézés nehéz időszakát. Békéscsabán született, aztán Újvidékre, majd a fővárosba került, a Budapesti Pázmány Péter Egyetem magyar–angol tanári szakára.

1948-ban nevezték ki az Eötvös Lorándra átkeresztelt egyetemre tanársegédnek, ettől kezdve 1978-as nyugdíjba vonulásáig az egyetemen tanított. Adjunktusként ment nyugdíjba. Még a háború előtt az egyetemen ismerkedett meg Horváth Károly finnugrista nyelvészrel, akivel összeházasodtak. Három gyerekük született, de Éva igen hamar egyedül maradt: férje 1952-ben meghalt. Így a három kicsi gyermek összes gondja rá hárult. Életének újabb nehéz

* Elhangzott temetésén, 2009. október 13-án, a budapesti Farkasréti temetőben.

szakasza következett: vinni tovább egyedül a családi életet, annyi jövedelemhez jutni, hogy egyedül felnevelhesse három gyermekét.

Külföldiek magyar nyelvre tanításával is foglalkozott. Különösen sok kínai tanítványa volt, akik Kínába is meghívták, és akik később, a betegség idején is látogatták, tartották benne a lelket. (Később három olyan kínai nagykövet is szolgált Budapesten, akiket nagyrészt ő tanított meg szinte tökéletesen magyarul.)

Az egyetemi évek alatt a nappalis csoportok mellett nagy óraszámban tanított esti és levelező tagozatos hallgatókat. Nagyon szerette őket, és sokat segített nekik. Ezt a szeretetet a hallgatók is viszonzták. Sőt, olyan csoportjai is voltak, amelyek rajongtak érte, évtizedek elteltével is tartották vele a kapcsolatot. Ha mentem hozzá látogatóba, nemegyszer láttam olyan csokor virágot, amelyet ezek a – már felnőtt – hallgatói vittek. Aztán megható dolgokat mesélt róluk.

Az 50-es évek elején egy ideig az akkori Köznevelési Minisztérium is foglalkoztatta: az általános és középiskolai nyelvtan tantárgy „gondozása” volt a feladata.

Az eredményes oktató munka mellett a kutatásból is kivette a részét. Kutatóként a magyar nyelv története foglalkoztatta: főleg középkori nyelvméleink, kódexeink nyelvi sajátosságai. De közben a betegség is egyre inkább erőt vett rajta, így tudása viszonylag kevés publikációban öltött testet. Súlyos csapások is érték: két gyermekét elvesztette.

A nyelvtörténeti témakörök közül főleg a jelentéstan foglalkoztatta: tanulmányt írt például a *gyűllöl*, *fedd* és *bocsát* ige, valamint a mozgást kifejező igék szinonimikájáról korai bibliafordításainkban. – Ennyi évvel később is szép szakmai és emberi emlék a „Bevezetés az egyetemi nyelvészeti tanulmányokba” című jegyzet írása, amelyben együtt dolgozhattunk vele (1976).

Életének fő műve az Apor-kódex töredékeinek elemzése. Más kódexrészletekkel összevetve igyekezett a hiányzó részeket rekonstruálni. Azt hiszem, ez a munka megérdemli a folytatást, a befejezést, ha (főleg a fiatalok közül) valaki rászánná magát a folytatásra.

A megmaradt szellemi frissesség mellett a látása nagyon megromlott, és a sok ízületi gyulladás a toll fogását, az írást is egyre inkább megnehezítette. Ennek ellenére nem hagyta abba a munkát. Saját teendői mellett például elvállalta, hogy lektorként elolvassa a Laskai Sorokról szóló írásomat. Tanácsait ezúton is köszönöm.

Kedves Éva! Kedves Éva néni! Nagyon fogsz hiányozni mindnyájunknak: a derűd, az emberséged, a kedvességed. Nyugodj békében!

MÁTAI MÁRIA